

Iskaja, izvešeni ponedeljek, vsak dan jutro. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopolni naj se pošilja uredništvu. Ne rankirani plačila se ne sprejemajo, rokopolit se ne. Izdajatelj in odgovorni urednik: Anton Gerbec. — Lastnik tiskarne: Tiskarna "Ljubljana" v Ljubljani. — Znaša za meseč. L. 7.—, 3 mesece L. 20.—, 6 mesecev L. 32.—, 1 leto L. 50.—. Za inozemstvo mesečno 4 lire več. — Redništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm.). — Oglasi trgovcev in obrtnikov um po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L.—, oglasi denarnih zavodov mm po L. 2 — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Nepremisljen predlog

«Il Popolo d'Italia» se je oglašil nedavno s čudno presenetljivo idejo. V posebnem članku je propagiral misel, naj bi se iz severne Tirolske, Vorarlberga, Solnogradske in nemške Stajerske ustvarila nevtralna alpska država. Na kratko povedano: Avstrija naj bi se razbila. Kajti kar bi ostalo potem od sedanje nemške Avstrije, bi bila tvorba, nezmogoča za samostojno državno življenje.

Če je že misel sama na sebi presenetljiva, pa osuplja tembolj dejstvo, da je prišel s tem predlogom ravno «Popolo d'Italia», list torej, ki mu je bil do nedavno ravnatelj, na katerem bremeni sedaj vsa teža odgovornosti za vsak ukrep italijanske vnanje politike.

Mussolini je sedaj ministrski predsednik in vodja vnanje politike Italije. Cim je nastopil to svojo visoko državno službo, je hitel, v pomirjenju vznemirjene evropske javnosti z izjavami, da je vsako vznemirjenje neupravičeno, ker da hoče Italija tudi odslej zvesto izpolnjevati vse sprejete obveze in podpisane pogodbe. Tudi glede Jugoslavije je naglašal, da bo italijanska vnanja politika z najboljšo voljo stremela za tem, da se vsa še nerešena sporna vprašanja rešijo prijateljskim putem v zadovoljstvo obeh držav. Kar pa se tiče Avstrije, se je povodil od znanega potovanja kancelarja avstrijske republike v Prago, Berlin in Verono, splošno govorilo, da Italija stremi za tem, da bi postala posebna zaščitnica Avstrije in da bi jo hotela popolnoma pritegniti v svojo podrejenost. Če so že ti glasovi povzročili vznemirjenje v diplomacijah drugih držav, kolikoli bolj mora to omenjeni predlog v «Popolo d'Italia», s katerim so se, kakor je povsem naravno, obširno bavili te dni vsi avstrijski listi.

Veliko vprašanje je sedaj, kako je prišel ta predlog v list g. Mussolinija? Ali po njegovi volji, ali vsaj v sporazumu z njim? Ali je to izraz njegovih namer, nekaka napoved smernic, ki jim bo sledila vnanja politika njenega sedanjega voditelja?

Če bi bilo temu tako, mora predlog v «Popolo d'Italia» izhajati največje vznemirjenje pri vseh državah, ki so interesirane na tem, da se mirne pogodbe ne bodo izvedele. Italija je bila zaveznica zmagovalcev, bila je med tistimi državami, katerih zastopniki so igrali prvo vlogo na mirovni konferenci in pri sklepanju mirovnih pogodb. Sedelovala je in podpisala tudi senzermensko pogodbo, ki je ustvarila sedanjo Avstrijo z namenom, da se zajeti stremeljen avstrijske republike po združenju z Nemčijo. S tem je prevzela Italija tudi obvezo, da bo zahtevala strogo izvedbo rešene pogodbe. Če bi Italija soglašala s predlogom v «Popolo d'Italia», bi pome-

nilo to namero, naj se rešena pogodba razveljavi, ali z drugo besedo: da se hoče izneveriti svojim obvezam, svojemu lastnemu podpisu.

Razumljivo je torej, da je predlog italijanskega lista izzval v tisku Avstrije najodločnejši odpor. Listi postavljajo usodno vprašanje: kaj naj bi postalo iz dežel, ki bi še ostale po ustvaritvi predlagane nevtralne alpske države? To so Dunaj, Nižnja in Zgornja Avstrija. Prihajajo do zaključka, ki bi ga oni smatrali kot najhujši udarec za vse nemstvo: da bi namreč te dežele neizogibno padle v vplivno sfero češko. Avstrijski listi naglašajo, da jim je predlog v «Popolo d'Italia» tem bolj nerazumljiv, ko je ravno Mussolini slovesno izjavil, da bo spoštoval dogovore v Veroni, da jih smatra za popolnoma zadovoljive, da se bo Italija upirala vsaki izpremembi na sedanji sestavi Avstrije in da bo ščitila neodvisnost, celokupnost in suverenost avstrijske republike. Že zato se mora — pravijo listi — predlog za razdelitev Avstrije označiti kot blaznost. Posebno še, ker bi taka razdelitev neizogibno izzvala nevarne spore med drugimi državami. «Neue Freie Presse» pravi n. pr., da se pač more poizkusiti karabinerje in legionarje kamorkoli, da pa se ne more na ta način in najmanj trajno politično učinkovati, marveč bi to pritisnilo Italiji sramoten žig pred vsem civiliziranim svetom in pred zgodovino, ki bi zabeležila kot najkrutejšo ironijo, če bi se po štirih letih miru hotelo porabiti vojaške sile, da se vzkrati neoboroženemu ljudstvu še tisto malo svobode, ki si jo je pridobilo z najhujšimi žrtvami.

Pa tudi druge države, interesirane na mirovnih pogodbah, ne bi — kakor že rečeno — brezbrizno gledale, kako se ena izmed teh pogodb trže in stavi na kose. Kajti računati bi morale z možnostjo, da se tako zgoditi tudi glede drugih pogodb. To velja posebno tudi glede Jugoslavije sprično dejstva, da rapalški in svetomargitški dogovori še niso izvedeni. Posledica bi bila porazna: Evropa bi izgubila vero v svetost podpisov na mednarodnih aktih, pogodbe bi postale zares le «koš papirja» in v Evropi bi nastala doba splošnega nezaupanja in splošne zmešnjave, v kateri bi ne bilo mogoče misliti na nikako obnove.

Italija ne more, ne sme hoteti tega. Padle bi v grob vse lepe nade, ki jih italijanski narod stavlja sedaj do državniške modrosti novega načelnika vlade. Zato moramo v interesu Italije in pomirjenja Evrope le želeiti, da se sedanji voditelj italijanske vnanje politike ne istoveti s člankom v «Popolo d'Italia», marveč da ga je spisal človek, ki misli le s svojo razgledu, ne pa — z Mussolinijevim glavom!

Novi italijanski poslanik v Parizu odpotoval na svoje mesto

RIM, 14. Danes predpolne je odpotoval novi italijanski poslanik v Parizu baron Romano Avezzana s svojim tajnikom vit. Jedio Landinijem. Popoldne bo šel v S. Rossore k kralju, s katerim se bo posvetoval. Zvečer odpotuje s posebnim luksuznim vlakom iz Pize v Pariz, kamor dospe jutri zvečer ob 20.

«Avanti» začel zopet izhajati

MILAN, 14. Danes predpolne je izšla številka socialističnega lista «Avanti», odkar mu je bilo izhajanje povodom fašistovske revolucije prepovedano. List je izšel danes samo na dveh straneh, toda, kakor naznanja uredništvo, bo v kratkem izhajal redno na štirih straneh kakor po navadi. Današnja številka vsebuje daljšo izjavo socialistične stranke, v kateri je rečeno med drugim: «Delavci! Italijansko meščanstvo se pripravlja kot nekaka bolnica, ki ne more najti miru, da bo nadaljevala v novi obliki rušenja tega, kar ste z največjo potrpežljivostjo ustvarili in izvajali. Meščanstvo je obleklo svoje namerne v postavno obleko in vas hoče kot premagance pahniti v koncentracijska taborišča brez pravic in brez obrambe. Toda nasilna reakcija razredno borbo le postopuje, medtem ko postajajo v »ovečanem trpljenju končne rešitve tem hitreje zrele».

Nadalje pravi proglas, da bo socialistična stranka ostala še nadalje politični organ delavstva in da bo uravnavala svoje postopanje po razmerah in potrebah, v katerih se bo nahajal delavski sloj.

Italijanski parnik se potaplja

NEW YORK, 13. Postaja mornariškega brezličnega brzojavka je ulovila klic za pomoč, ki ga je razposlal italijanski parnik «Monte Grappa». Angleški parnik «Pittsburg» se nahaja v bližini.

Jugoslavija

DELEGATI BLOKA V BELGRADU
BELGRAD, 14. Včeraj so prispeli semkaj blokaški poslanci Juraj Trnčević, Josip Predavac in dr. Drinković. Nastanili so se v Zvezu. Svih njihovega prihoda obstoja v pogajanjih z zastopniki opozicije. Dopoldne so konferirali s Stojanom Protićem.

Obletnica rapalške pogodbe in jugoslovnsko časopisje

BELGRAD, 13. Jugoslovnsko časopisje se s trpkimi čustvi spominja obletnice

rapalške pogodbe, trpkimi tem bolj, ker je ta dogovor, podpisan pred dvema letoma od jugoslovnskih delegatov s krvavečim srcem — kakor je tedaj izjavil pok. Vesnić — še danes neizpolnjen, čeravno je bil podpisan z največjimi žrtvami na jugoslovnski strani. «Preporod» posveča tej obletnici pol drugo stran, opisujoč, kako je prišlo do podpisa tega dogovora, ki bi bil moral pomeniti začetek prijateljskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo, kako je prišel za Sforzo Della Torretta, za njim Schanzer in končno Mussolini, vodja one stranke, katere je doslej kazala največje sovraštvo proti Jugoslaviji. Z nastopom te stranke na vladi se začelja novo razdobje v odnosih med Italijo in Jugoslavijo. Sodeč po dosedanjem vedenju te stranke bi se zdelo, da se bodo sedaj odnošaji med tema dvema državama poostriili do skrajnosti, sodeč po izjavah njenega voditelja, sedanjega italijanskega ministrskega predsednika, se zdi, da se bodo odnošaji izboljšali. Po informacijah «Preporoda» iz Italije je vzrok tem prijateljskim Mussolinijevim izjavam ta, da Mussolini želi ustvariti balkansko zvezo z Italijo na čelu.

Verjetno je — pravi list — da se je od Mussolinija in fašistov pričakovalo tako brezobzirno vedenje nasproti nam, da sedaj vsaka njegova beseda, čim nas več ne psuje in napada, izgleda tamkajšnjim ljudem kot kaka prijateljska izjava. Toda brez ozira na to smo pripravljani verjeti, da g. Mussolini želi momentano zavzeti bolj zmerno stališče in da je načrt o ustvarjanju balkanske zveze z Italijo na čelu res vzrok tej želji. Vprašanje, ki nas zanima, je, kaj bo nastalo po tem zatistju in ali je vsled te momentano izpremenjene fašistovske politike — če gre res za kako izpremembo — kaj zmanjšana nevarnost, ki nam grozi od italijanskega nacionalizma.

Načrt o ustvaritvi balkanske zveze z Italijo na čelu je zelo star. To je politika, katero je Italiji priporočal Mazzini. Mazzini je bil poleg vsega svojega republikanizma, liberalizma in demokratizma vendar v bistvu imperialist. Samo je to bil plemenit in velikodušen imperializem, dostopen velikega in kulturnega naroda in mnogo bolj prilagojen dejanskim sposobnostim in dejanski moči italijanskega naroda, nego krispijansko-soninovski, po nemškem vzorcu prirojeni imperializem. Ne bi torej bilo nikako čudo, ko bi danes skušal g. Mussolini vrniti Italijo k tej politiki. Toda ne sme se pozabiti, da so se razmere, odkar je Mazzini priporočal to politiko svojim rojakom, iz temelja izpremenile. Italija je opustila priložnost, ki je mogla doseči s to politiko maksimum koristi za se. Zastoj smo mi z Balkana stegovali roke k njej kot k starejši sestri. Ona se nas je sramovala in nas prezirala kot uboge rojake, hotela se je rajši bogato poročiti in se gibati v visoki in bogati družbi. In namesto da nam pomaga, da pridemo do onega, kar je bilo pred Bogom in pred ljudmi naše, ona je sama vrgla oko na dele naše očivine.

Mi smo bili tedaj, pritisnjeni in razkosani, pripravljeni odstopiti poleg našega spoštovanja in zvestobe vodstvo v tem delu sveta tistemu, ki bi nam bil ponudil roko. Mi smo bili pripravljeni odstopiti to vodstvo celo Madžarom, ko bi bilo pri njih dovolj pameti, kam še ne Italiji. Danes so se razmere izpremenile. Mi se zavedamo, da smo sedaj dovolj močni, da sami izvršimo novo in racionalno organizacijo Balkana. Na Balkanu je ne rabimo, ker balkanski zvezi stojimo na čelu lahko mi. List poudarja potrebo notranje organizacije, ki bo prisilila velike in majhne sode, da spravijo svojo politiko v sklad z jugoslovnsko politiko. «Morda se bo — zaključuje list — v tem slučaju tudi Mazzini-jeva politika korigirala po izpremenjenih razmerah na podlagi pravila: «Ko se ne morejo izpremeniti razmere, se menja politika».

Spor s kraljevičem Gjorgjem končno rešen

Kraljevičev pismo bratu kralju.
BELGRAD, 13. Včeraj ob 16. do 20. se je sestal dvorski svet. Plenarni seji dvorskega sveta so prisostvovali vsi člani dvora razen Nj. Vis. kraljeviča Gjorgja. Prisotni so bili dalje predsednik vlade Nikola Pašić, minister pravde dr. Manković, patrijarh Dimitrije, predsednik kasacijskega sodišča in predsednik državnega sveta. Seja je bila zelo kratka. Najprej je bil razdeljen med člane celokupni material o sporu. Razprava je postala brezpredmetna, ker je kraljevič postal Nj. Vel. kralju Aleksandru svojeručno pisano pismo, v katerem izjavlja, da se pokori določbam dvornega statuta.

Včeraj zvečer se je po mestu bliskovito raznesla vest, da je spor med kraljevičem Gjorgjem in dvorom končno rešen. Vest je vzbudila v vseh krogih, v vseh slojih prebivalstva veliko radost. Nekateri listi so takoj po važnejših ulicah afiširali pismo kraljeviča Gjorgja svojem bratu in uradni komunikacijski seji dvorskega sveta.

Predsedništvo vlade je nato že snoti o dvornem svetu izdalo uradno poročilo, ki veli: Pod predsedstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. se je danes na dvoru sestal dvorni svet, da rešuje sporno vprašanje. Pred rešitvijo je bilo sporočeno dvornemu svetu pismo Nj. Vis. kraljeviča Gjorgja, naslovljeno na Nj. Vel. kralja Aleksandra I., ki se glasi:

«Sandrol! Obzrlum dosedanje svoje postopanje, s katerim sem, iznašajoč neresnico, neupravičeno razžalil Tebe kot šefa dinastije in države ter se s tem pregrešil proti odredbam dvornega statuta, ki sem ga bil podpisal. Radi tega Te prosim, da vse ono kar je bilo dosedaj,

izročiš pozabljenosti, in da si uverjen, da hočem v bodočnosti izpolnjevati vse dolžnosti, ki sem jih prevzel na sebe s tem, da sem podpisal dvorni statut, kakor vsi ostali člani dvora, Gjorgije m. p.»

Po tej izjavi kraljeviča Gjorgja je dvorski svet sklenil, da ne stori nobenega sklepa z ozirom na stanje stvari.

Pozdrav Stamboljskega jugoslovnskega vladi.
LJUBLJANA, 14. Na potu v Zenevo je v soboto 11. t. m. bolgarski ministrski predsednik poslal iz Ljubljane zahvalni brzojavki ministrskemu predsedniku Nikoli Pašiću in zunanjemu ministru dr. Ninčiču. Brzojavka Pašiću veli: Ob prehodu moje Vaše velike domovine se Vam še enkrat zahvaljujem za sprejem, ki sem ga bil deležen od Vaše strani, verujoč v srečne rezultate naših razgovorov po tolikanj težki preteklosti. Aleksander Stamboljski. Zunanemu ministru je Stamboljski kratko brzojavil: «Z ozirom na gostoljubje Vaše domovine se Vam zahvaljujem za odlični sprejem. Na svidenje v Lausanni.»

Meje v Prekmurju odobrene. — Poslaniška konferenca odbila madžarske zahteve.

PARIZ, 14. Na seji vrhovnega poslanškega sveta je prišlo v razpravo vprašanje razmejitve med Madžarsko in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev glede meje v Prekmurju. Kakor znano, so pri razmejitvi komisiji Madžari zahtevali zase 22 prekmurskih vasi, ki so bile po trianonski mirovni pogodbi priznane Jugoslaviji. Madžari so skušali dobiti v svojo posest tudi Do. Lendavo. Zunanje ministrstvo v Belgradu je poslanski konferenci predložilo več not, v katerih so bile točno utemeljene jugoslovnske zahteve ter je predlagalo, da se glede razmejitve striktno izvede trianonska pogodba. Note zunanjega ministrstva so imele uspeh.

Vrhovni svet je definitivno po kratki razpravi sprejel mejno črto, ki jo določa trianonska mirovna pogodba in je zavrgel črto, ki jo so Madžari predlagali v svoj prilog.

Bolgarska

Vtis sprejema bolgarskega ministrskega predsednika v Belgradu

SOFIJA, 14. Bolgarski dopisni urad javlja: Prijateljski sprejem, ki ga je bil ministrski predsednik Stamboljski deležen v Jugoslaviji in Romuniji, je vzbudil po vsej deželi živo zadoščenje. Listi povdarjajo, da je Bolgarska stopila sedaj prvič po 10 letih v prijateljske stike s svojimi sosedi. Sodi se, da je to znak bodočega prijateljstva in bodočega sporazuma med balkanskimi državami. Nadalje se izraža upanje, da se bo nezaupljivost razpršila in da se bodo priznale upravičene zahteve Bolgarske.

Poljska

Volitve v poljski senat

VARŠAVA, 14. Volitve v senat so se izvršile povsod v največjem miru, toda z manj zanimanjem in udeležbo nego pri volitvah v poslansko zbornico. Posebno majhna udeležba je bila s strani žensk. Po dosedanjih vesteh so v Varšavi izvoljeni dva narodnodemokratska senatorja, en socialist, en žid. V Krakovem so bili izvoljeni po večini narodni demokrati. V Lvovem so se volitve izvršile tudi v največjem redu. V vzhodni Galiciji je bila udeležba bolj pičila. Mnogo ukrajinskih volivcev je glasovalo za poljske kandidate, ker niso imeli svojih kandidatov.

Poljska protestna nota radi vpadanja ruskih band na Poljsko

VARŠAVA, 14. Vnanji minister je poslal ukrajinski legaciji protestno noto, tičečo se band, ki so se osnovala na ukrajinskih tleh ter vpadajo na Poljsko. Nota naštevava deset skupin, ki so razpostavljene po raznih krajih. Te skupine so se sestavile pod pretežno nekeke organizacije komunističnih naselbin, sestojijo pa iz samih bivših vojakov ter so opremljene s konji in strojnimi. Njihov namen je, da vpadajo na poljsko ozemlje. Nedavno so bande prekorale mejo pri Szylowcah in Wisnoczku. Nota zaključuje s protestom, da ruska oblastva dopušča take bande in z zahtevo, da se krivci kaznujejo.

Francija.

Iz reparacijske komisije

PARIZ, 14. Reparacijska komisija je imela včeraj službeno sejo, na kateri so si delegati izmenjali vidike glede rezultatov preiskave, ki so jo izvršili v Berlinu. Delegati so pričeli s proučevanjem predlogov nemške vlade, tičečih se vzpostavitev ravnotežja v bilanci in stabilizacije marke. Komisija ne bo mogla izgotoviti besedila svojega odgovora nemški vladi pred koncem prihodnjega tedna. Kar se tiče kontrole nemških financ, se zdi, da je sklenjeno, da jo Nemčija sprejme v obliki, kot jo je določil odbor za jamstva v preteklem juliju. V kolikor pa gre za plačevanja, ki jih bo morala Nemčija izvršiti v letu 1923, bo komisija brzkone predlagala, da se to vprašanje predloži zavezniškim vladam ter pregleda na finančni konferenci v Bruxellesu, ki se ima otvoriti prihodnji mesec.

Anglija

Državlanska vojna na Irskem — Vstaši se zbirajo v Dublinu

DUBLIN, 14. Irski republikanci pod vodstvom znanega De Valera se zbirajo v glavnem mestu irske svobodne države in pričakujejo se nove borbe med njimi in vladnimi četami. Sodi se, da znaša število vstašev, ki so se zbrali v Dublinu pri tisoč mož, kateri pa so zelo dobro oboroženi. De Valera je bil, kakor znano, na deželi povsod poražen, toda vladne čete, ki so

razmeroma maloštevilne, so vsled večernega napora zelo utrujene, vsled česar bodo postavile nove borbe irsko vlado pred nove težke preizkušnje. Govori se, da bo najbrže prisiljena proglašiti na vsem Irskem obsedno stanje in uvesti nagli sod.

Vzhodno vprašanje

Nervoznost v Angliji zaradi stališča Francije nasproti turskemu vprašanju — Opravičevanje in pomirjevanje s strani Francije — Francija pripravljena nastopiti proti Turkom v slučaju kršitve dogovora v Mudaniji in napada na zavezniške čete

PARIZ, 14. Oficiozno poročilo pravi: Vesti iz Londona pravijo, da je angleško javno mnenje v skrbih zaradi stališča francoske vlade nasproti vzhodnemu vprašanju. Govori se celo o krizi v odnosih med obema državama. Vzrok napetosti je baje dejstvo, da Poincaré ni hotel pristati na željo lorda Curzona, da bi se sestal z njim pred konferenco v Lausanni, katero so zavezniški določili za 23. septembra, ne da bi bili kaj cmenili o kakem pripravljalnem sestanku. Minuli teden je «Foreign office» pozval Poincaréja, naj pride v London, da se pogaja z lordom Curzonom. Angleški poslanik v Parizu Harding je posredoval v istem zmislu. Poincaré je pristal na to, toda s pripombo, da mora pred dokončati v zbornici poročilo o vnanji politiki. Na drugi strani se je angleški vladi namignilo, da Poincaré ne more imeti uradnega pogovora z lordom Curzonom brez prisotnosti italijanskega delegata in da Mussolini ne more priti v London ali Pariz, da pa bi prišel v kako manj oddaljeno mesto, kakor je Zeneva ali Lausanne. Poincaré je medtem izjavil, da pristaja na sestanek z Mussolinijem in lordom Curzonom, ker je bil prepričan, da je med zavezniški že prišlo do sporazuma glede bistva nove mirovne pogodbe s Turčijo.

Angleško javno mnenje je bilo tudi presenečeno vsled dejstva, da je bil francoski komisar v Carigradu pooblaščen, da se pridruži eventualni proglasitvi obsednega stanja v Carigradu, šele zelo pozno in pod pogojem, da ne bo posledica te proglasitve kaka akcija proti Turkom. V resnici pa je francoska vlada brzojavila generalu Pelleju dne 17. t. m. jutraj, še preden so bili znani sklepi angleške in italijanske vlade, in ga s to brzojavko izrecno pooblastila, da stori ukrepe, ki bodo sklenjeni sporazumno z zavezniškimi komisarji in da pristane na proglasitev obsednega stanja, če se bo to smatralo za neobhodno potrebno. Ta brzojavka pa je prispela v Carigrad šele okoli 9 zvečer vsled prekinitve brzojavnih zvez. Francoska vlada torej ni odgovorna za zamudo navodil, ki jih je poslala generalu Pelleju in ki jih je Poincaré potrdil že ob 8 zvečer. V resnici pa ni bila proglasena obsedno stanje v Carigradu ne zaradi pomanjkanja navodil generalu Pelleju, temveč zaradi nesporazumljenja med zavezniškimi zastopniki v Carigradu glede primernosti tega ukrepa, proti kateremu so bili generali Mombelli, Chapi in Harington.

Kar pa se tiče eventualne akcije proti Turkom, ni nobenega dvoma, da bi francoska vlada ne trpela kršitve dogovora v Mudaniji ne napada na zavezniške čete v nevtralni zoni.

Iz vsega tega je torej razvidno, da postopanje francoske vlade nikakor ne upravičuje nervoznosti nekaterih angleških krogov, ki bo izginila čim se stvari pojasnijo.

Napetost med Anglijo in Francijo ponehala — Francija pripravljena sodelovati pri eventualni vojaški akciji na vzhodu

PARIZ, 14. Diplomatski urednik agencije «Havas» pravi, da je v angleških diplomatskih krogih ponehala napetost. Razgovor, ki ga je imel včeraj predpolne lord Harding s Poincaréjem, se smatra za zadovoljiv in takega značaja, da lahko odstrani napetost zadnjih dni. Da je sprejel Poincaré sestanek z lordom Curzonom in zagotovila, ki jih je dal glede skupnosti vidikov obeh držav v vzhodnem vprašanju, se razlagajo kot razodetje koncilijantnosti s strani ministrskega predsednika in kot dokaz njegove volje, da se odesitvi enotna fronta zaveznikov pred in po pogajanjih s Turki. Vrh tega se približa dejstvo, da je francoska vlada dala sedaj razglasiti, da je pripravljena pridružiti se vojaški akciji na vzhodu, ako bi kemalistovske čete kršile mudanski pogodbo. Ko so tedaj izginile angleške skrbi glede teh raznih točk, je verjetno, da bo lord Curzon sprejel vabilo v Pariz za prihodnjo soboto, kjer se bo razgovarjal s Poincaréjem preden odpotuje v Lausanne. Službeni odgovor angleške vnanje ministrstva bo dospel v Pariz brez dvoma še danes predpolne.

Odgoditev konference v Lausanni bi mogla povzročiti obnovev sovražnosti s Turki — Zavezniški komisarji za čim prejšnje sklicanje konference

CARIGRAD, 14. Zavezniški poverjeniki so poslali svojim vladam brzojavko, s katero jih obveščajo, da bi mogla odgoditev konference v Lausanni, sodeč po razpoloženi turskega poveljstva in angorske skupščine, imeti za posledico obnovev sovražnosti s Turki. Sprito tega so komisarji mnenja, da bi se moral čim prej določiti dan konference, ki naj bi se vršila čim prej.

Izjave predsednika turške delegacije na mirovni konferenci: Turčija prihaja na mirovno konferenco z najboljšimi nameni

LONDON, 14. Predsednik turške delegacije je sprejel ob 11.30 časnikarje, ki so prišli prisostvovati mirovni konferenci in je podal te-le izjave: "Turčiji ni bil stavljen nikak mirovni predlog, obenem pa je bila napadena na vseh frontah. Vzpodbujali so se nacionalisti, obenem pa se je preprečevala Turčiji obnovitev. Sultan se je pridružil nacionalističnim elementom in se uprli vsakemu napredku. Potrebno je bilo, da prevzamemo delo nacionalisti sami. Turčija je vedno hotela mir. Velik del njenega ozemlja je bil opustošen in razdejan. Nad 20 njenih mest je vpepeljenih. Turčija je ustavila svoje vojne operacije, čim ji je Francija izrazila željo. Turška delegacija prihaja v Lausanne z najboljšimi nameni. Dokaz za to je že dejstvo, da prihaja prva. Ni res, da je Turčija sovražna tujcem; življenje tujcev v Turčiji ni bilo ogroženo.

Kalifat in sultan sta bila združena v isti osebi, sedaj pa se je ustanovil režim bolj vreden vere in ju je ločil. Razprestoljen sultan je podpisal ukrepe proti osebam, ki so proglasile neodvisnost Turčije. V Turčiji vlada povsod mir. Turški delegati bodo branili na konferenci turško domovino, ki temelji kakor vse druge na neodvisnosti in svobodi.

Indijski muslimani za Kemelovce — Njihovo stališče nasproti sporu med Angoro in Carigradom se neopredeljeno

DELHI, 14. Včeraj se je sestel odbor indijskih muslimanskih voditeljev. Razpravljalo se je o vzhodnem vprašanju. Vseled pomankanja izvirnih vesti je odbor izjavil, da ni mogoče izraziti nikakega mnenja glede ločitve posvetne in duševne oblasti kalifata. Odbor je vendar nasvetoval indijskim muslimanom, naj se nadalje podpirajo angorsko vladno in naj ohranijo svoje zaupanje v Kemelovce. Izrazil je razen tega svojo hvaležnost Turkom zaradi uslug, ki so jih delali skozi stoletja kalifatu in islamizmu.

Proces proti grškim ministrom in generalom radi veleizdaje

ATENE, 14. Včeraj se je med največjim zanimanjem začela pred izrednim vojnim svetom razprava zaradi veleizdaje proti ministrom in generalom, ki se smatrajo za odgovorne za poraz v Mali Aziji. Branitelji so ugovarjali, da sodišče ni pristojno in da ni zakonito sestavljeno. Poverjeniki revolucionarnega odbora so s svoje strani poudarjali zakonito pravico revolucije, ki črpa svojo moč iz narodove volje. Gunaris je nato imel dolg govor o narodovi volji.

Nemški poslanik o boljševikih. BERLIN, 14. Nemški generalni zastopnik v Moskvi grof Brockdorff-Rantzau se je zelo iskreno izjavil o vstisu, ki sta ga napravila nani Čičerin in Kalinin. Darsniji vodje Rusije, je dejal grof, so ljudje, ki jih Rusija najbolj potrebuje. Po vseh stikih z zastopniki državne moči, po vseh utitih o praznični obletnici oktobrske revolucije, po organizaciji rdeče armade sem se prepričal, da je sila sovjetov nepremagljiva in da ruski narod stoji pred veliko bodočnostjo.

Posledice potresa v Čileju. SANTIAGO, 14. Po uradnih vesteh o potresu dne 10. novembra so največ trpela pristanišča Coquimbo, Nasco, Chianazal in Caldera. Pomol in poslopja do skoraj 1200 metrov od črte, do kamor sega po navadi visoko morje, so hudo poškodovani. V Copiagu in Valdivni je bilo nad 50% hiš podrlih, mnogo pa težko poškodovanih.

Dnevne vesti

Fašisti zasedli slovensko gledališko dvorano v Škedinju

Pevsko društvo "Velesila" in "Dramatični krožek" v Škedinju sta sklenili prirediti 11. novembra občinski Martinov večer, obsegajoč: eno burko, par mešanih zborov, šaljivo pošto in ples. Ko je bila dvorana polna občinstva ter je orkester otvoril spored, prideta dva orožnika in sporočita odbornikom navedenih društev, naj se prireditev takoj prekine in ljudstvo razide, ker bodo fašisti zasedli dvorano. Zaman je bilo dokazovati, da imata društvi

za prireditev potrebno dovoljenje od kvesture, da imata društvi že običajne stroške itd. Orožniki niso hoteli prevzeti nikake odgovornosti za posledice, ki bi nastale.

Priporočali so, naj se društvi dogovorita s predsednikom fašja. Dva zastopnika navedenih društev sta posredovala tudi pri tem, toda brezuspešno. Zahteval je, da se dvorana izprazni v 20 minutah. Udeleženci, opozorjeni na to, so se takoj razšli. Po preteku en četrte ure pride res kakih 30 fašistov v dvorano. Na odru se je nahajal samo še orkester (italijanski iz Trsta). Ta je moral na zahtevo zaigrati kraljevo himno in giovinezo. Ko so fašisti zapustili dvorano in zaprli, se je čakalo, da izroče ključe, toda izjavili so, da ključe obdrže oni in da je dvorana sploh zasedena od fašja. Naslednjega dne sta zopet posredovala dva zastopnika slovenskih društev pri predsedniku fašja, naj bi vendar zopet izročili ključe in dvorano, ker 1. jim daja pogodbo to pravico, 2. ker se niso v dvorani nikoli prirejali kakšni propagandni ali protidržavni in protinacionalni sestanki, 3. ker so sedanjim najemnikom dvorane rade volje dali dvorano ob vsaki priliki tudi italijanskim društvom na razpolago in so ravno tako za v bodoče pripravljeni odstopiti rabo dvorane tudi fašistovskemu društvu, vendar česar ni bilo tedaj nikakega povoda za navedeni nastop. Gosp. predsednik je povabil slovenskega zastopnika na fašistovsko sejo, ki se je vršila v ponedeljek zvečer ob 8. uri. Tu se je imela zadeva končno rešiti. Na tej seji je prisostvovalo približno 100 fašistov, med katerimi so igrali v velikem številu glavno vlogo stari "zavedni" Škedenjci, da celo nekaj bivših članov "Velesile" (tužna nam majka), in 4 zastopniki slovenskih društev. Ko so naši ponovili zahtevo, se je ta na soglasen sklep in ob splošnem odobravanju storjenega koraka odločno odklonila, češ da se je vršila v dvorani prireditev, katere dobiček je bil namenjen za spomenik nekega pesnika v Ljubljani, da je tam bilo shajališče za razne propagande, kar dovolj dokazuje, da so se zadnji čas vršile prireditve vsako nedeljo, da celo dvakrat na teden! Slovenski zastopniki vidič, da je vsako preprekanje in dokazovanje zamaš, so se poslovlili. Tako smo tržaški Slovenci izgubili zadnjo gledališko dvorano ravno ob razglasu fašistovske stranke, s katerim se poziva, da se opuste vsa nasilstva! O zadevi bo danes intervjuiral državni poslanec g. dr. Wilfan pri kvestorju.

Kaj je na stvari? Italijanski listi so prinesli te dni vest, ki je silno razburila trgovske in industrijske kroge v Italiji, posebno pa še tržaške, kajti Trst, kot skrajno vzhodno pristanišče države, bi bil najbujnejši prizadet, če bi bila ona vest resnična. Glasila se je, namreč, da je ruska sovjetska vlada zaprla vsa svoja pristanišča italijanskim ladjam. Učinek te odredbe ne bi bil morda za hip še tako hud. Ali za bodočnost, ko se uredijo gospodarski odnosi med Rusijo in drugimi državami in se odprejo bogastva Rusije splošnemu evropskemu prometu, bi taka izjema glede Italije do naša neizmerne škode. Poluradna agencija Stefani je označila ono vest kot neresnično, naglašujoč, da italijanske ladje morejo svobodno zapuščati ruska pristanišča. To zatrdilo poluradna agencija je nekoliko pomirilo prizadete kroge. Včerajšnji "Piccolo" pa prinaša zopet razburilive glasove. Naglašajo, da za zavoritev ruskih pristanišč italijanskim ladjam niso bili vzroki politične, marveč trgovske narave. "Piccolo" razlaga: V povojnih dogovorih med Rusijo in Francijo je klavzula, v kateri se poslednja odpoveduje predvojnemu terjatvam francoskih trgovcev napram ruskim. Francoski trgovci si ne smejo prilastiti ruskega imetja na račun predvojnih terjatev. V Italiji pa se je dogodilo ponovno, da so italijanske trdnice na račun prejšnjih terjatev zaplenile rusko blago, dospelo v italijanska pristanišča. Naravno je — pravi "Piccolo" — da so ob takih razmerah ruski trgovci prekinili vse tekoče kupčije z Italijo in ruska vlada je s svojo odredbo dala stvari le uradno obliko. Nadalje pravi tržaški list, da ni povsem izključena možnost, da so delovali tudi "politični elementi", da se je izdala ona stroga odredba. Končno izraža "Piccolo" nado, da italijanska vlada popravi "poprej storjeno napako" in s tem odpravi to novo zapreko, da se zopet omogoči trgovski promet med Italijo in Rusijo. Beseda o "storjenih napakah" je nekoliko nejasna. Ali misli le rečene zaplenbe ruskega blaga, ali pa so se morda dogodile tudi kakšne napake politične narave? Kaj je na stvari?

Izpiti o usposobljenosti za pouk na ljudskih šolah s hrvaškimi učnim jezikom. Izpraševalna komisija objavlja: 27. novembra t. l. ob 8. uri se bodo pričeli na hrvaški ljudski šoli v Opa-

tju izpiti o usposobljenosti za pouk na ljudskih šolah s hrvaškimi učnim jezikom.

Kandidati morajo predložiti do 25. novembra izpraševalni komisiji (kr. realka) potom odnosa ohranjenega šolskega sveta prošnjo za pristup k izpitu (na dva liriama kolektivnem papirju); prošnji morajo priložiti sledeče dokumente: 1. kratko poročilo o dovršenih študijah; 2. maturično spričevalo katkega učiteljskega ali normalke (Scuola Normale); 3. izpričevalo o dveletni praksi na kakšni javni ljudski šoli ali privatni s pravico javnosti.

Kandidati se opozarjajo, da znaša vsled odredbe višjih oblastev taksa za splošni izpit o usposobljenosti 80.— lir, taksa za delni ali ponavljalni izpit pa 48.— lir.

Srečana otvoritev Kr. Višje trgovske šole. Predavanja prof. Pasinija o D'Annunziju. V nedeljo se je vršila srečana otvoritev tukajšnje Kr. Višje trgovske šole z govorom rektorja kom. Asquinija, ki je poudarjal, da je ves nadaljni razvoj te visoke šole odvisen le od mesta Trsta, ker vlada da je že naredila za to šolo vse, kar je mogla in morala. Za rektorjem je govoril prof. Cessi o gospodarskih odvisih italijanskega Preporoda, po čemer je bila srečana otvoritev zaključena. — Med drugimi predavanji, določenimi za letošnje leto, so omembe vredna predavanja prof. Ferdinanda Pasinija o zgodovini italijanske literature. Letos bo prof. Pasini predaval o Gabrijelu D'Annunziju. Prvo predavanje se bo vršilo v veliki dvorani Kr. Višje trgovske šole v ulici S. Martiri 17 v četrtek, 16. t. m. ob 18. Druga predavanja o tem predmetu se bodo vršila vsako soboto ob 16. začenši s prihodnjim tednom. Predavanja so javna.

Zahvala. Pevsko društvo "Ilirija" se tem potom zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je njegova prireditev dne 12. t. m. tako dobro uspešna. Zahvala naj gre v prvi vrsti M. D. P. za bratsko sodelovanje, — "Citralnici" — gđ. H. Giurchoff — g. plesovodji J. Bizjak, onim ki so preplačali vstopnino, še posebno pa slav. občinstvu, ki je v tako velikem številu posetilo prireditev. Srčna hvala. Odbor.

Javna knjižnica "Sentjakobske Citralnice" bo odsele odprta redno dvakrat na teden in to ob nedeljah od 10—11 dopol. in ob četrkih od 8—9 zvečer, tako da bo vsakemu članu mogoča izmenjava knjig. Istočasno se vpisujejo novi člani in sprejemajo eventualni darovi starih knjig.

Zenska podružnica "Šolskega društva" za Trst je imela dne 11. t. m. ob 5. uri pop. svoj ustanovni občni zbor. Naše narodno ženstvo je pokazalo ob obilno udeležbo, da se zaveda svoje dolžnosti, da razume vzvišeno nalogo, ki si jo je postavilo "Sol. društvo".

Gospa dr. Slavikova kot predsednica pripravljalega odbora je pozdravila navzoče ter se zahvalila na lepi udeležbi, na kar se je takoj prešlo k volitvi odbora. Na predlog gđne Pavle Kočvarjeve je bil z vzklikom voljen sledeči odbor. Milica Dr. Abfamoja predsednica, Antonija Dr. Slavikova podpredsednica, Savica Godina tajnica, Grđić Zmagoslavca namestnica. Herma Vrabec blaginčarka, Felicija Dr. Ferlugova blag. namestnica.

Ob zaključku se je g. Dr. Slavikova ponovno zahvalila navzočim za obilno udeležbo ter priporočala odbor, da se loti z vsem delu, ki mu je poverjeno.

Pevsko društvo "Ilirija". Prihodnja pevska vaja se bo vršila v petek dne 17. t. m. ob 20 h. Tem potom se javlja, da se sprejemajo novi člani. Odbor.

Iz tržaškega življenja

Cigan Eugen in njegove aventur. Cigan Eugen Karis se je rodil v letu 1907. Ko je bil star enajst let, je zbežal od svojih staršev ter prišel peš v Trst. V našem mestu je hodil ciganček ves razcupan in umazan od hiše do hiše, od vrat do vrat ter prosil milodare. Kar pa je pribratnil, je zapravljal na kajenje in na pijaci.

Nekega zimskega dne proti večeru se je sprehajal z rokami v žepu in s cigareto v ustih po trgu Ponterosso. Tedaj je zapazil nekega kmeta, ki je presteval na ulici denar, velike bankovce. Premagala ga je skušnjava: kakor maček se je na tih priplazil do kmeta, mu iztrgal velike bankovce iz rok ter se spustil v divji beg. Toda ni mu bilo usojeno, da bi se mastil z ukradenim denarjem. Nekaj mestni stražnik ga je videl, kako je ukradel kmetu denar. Spustil se je za njim ter ga po daljšem teku prijel in ga odpeljal na postajo stražnikov. Tam so ga pa držali par ur, potem so ga pa izročili vodstvu mestne sirotišnice.

Ciganček se ni mogel privaditi novega doma. Vedno so mu rojile po glavi misli, kako bi pobegnil. In res, nekoliko dni pozneje je zbežal po noči iz sirotišnice. Policija ga je dolgo iskala ter ga je šele po par tednih aretirala, ko je hotel okraštiti neko žensko. Spravili so ga zopet v sirotišnico. Zgodilo pa se je, da je že drugi dan zbežal. V poznejši dobi je ciganeček še trikrat zbežal iz sirotišnice. Zadnjikrat je zbežal pred par dnevi. Aretirali so ga pa včeraj ter ga zopet spremenili v sirotišnico. Od sedaj dalje bo pod boljšim nadzorom. Ugotovilo se je, da si je cigan v zadnjih 4 letih nakopal na vest mnogo tatvin.

Roparski napad v neki gostilni v starem mestu se je odigral pred sinočnjim malo pred policijsko uro predren roparski napad.

V gostilni je popival ves večer neki Josip Cermelj. Malo pred policijsko uro je stopila v gostilno suha blede ženska ter mlo prosila Cermelja, naj gre domov spat. Cermelj pa se je leno ozrl ter dejal ženski, ki je bila njegova prijateljica — naj nemudoma izgine iz gostilne. Nato je zlezal na klop in zaspal. Ženska je odšla. Na pragu je pa srečala nekega neznanega moškega in žensko. Moški je nekaj zamrmral; potem pa je sunil ono žensko, tako da je treščila na tla. Tedaj se je naglo sklonil ter je strgal s prstov tri zlate prstane. Po storjenem činu je zbežal s spremljevalko, dočim so redki gostje ostrmeli nad dogodkom, zakaj vse se je odigralo tako hitro, da se niso mogli v hipu zavedati, za kaj gre. Mislili so namreč, da gre za zasebne zadeve; v resnici je pa šlo za roparski napad.

Pozneje je šla oškodovanka — Milka Camenari, stara 47 let, stanujoča v ulici S. Lazzaro št. 13. — na policijo ter tam naznanila ves dogodek. Policija marljivo zasleduje roparja in njegovo spremljevalko, toda do sedaj brez uspeha.

Zločin v Miljah. Nekateri ljudje, ki so šli pred včerajšnjim popoldne po neki samotni ulici v Miljah, so našli tam na tleh v mlaki krvi truplo nekega mladeniča. O tem so bili obveščeni tamkajšnji orožniki in zdravnik. Zdravnik, ki je prišel na lice mesta, je ugotovil, da je mladenič mrtev. Bil je smrtno ranjen s petimi kroglicami iz revolverja. Mrlica so pozneje identificirali. Bil je to fašist Vito Campanella, star 25 let, iz Milj. Domneva se, da gre za političen umor. Aretiranih je bilo več oseb.

Tatvina v bifeju. Pred sinočnjim sta stopila v bife v stari prosti luk dva moška ter si naročila večerjo. Po večerji je pa eden izmed njih na skrivaj spravil na varno nekoliko jedilnega orožja, ki se je nahajalo v bližini. Nato sta oba zapustila bife. Pri vratih v prostu luko so ju pa finančni stražniki preiskali, in tako je prišlo ukradenemu blagu na dan. Moža, ki se imenujeta Fran Nass in Margherizio Malatesnich, oba brez stalnega bivališča, sta končala v zaporu v ulici Coroneo.

Dva slučajni osepnici. V zadnjih osmih dneh sta se ugotovila v našem mestu dva slučajna osepnici. En slučaj se je ugotovil pri neki družini v ulici Murat št. 2; drugi pa pri neki družini v ulici dell'Istria št. 43. Vsega skupaj se je ugotovilo od 12. septembra do sedaj 17 slučajev osepnici. Brezplačno cepljenje koz se nadaljuje v 21 krajih.

Tatvina v banki. Trgovec Rudolf Svoboda je naznanil včeraj zjutraj na policiji, da je bil okraden v neki banki v ulici Mazzini 5300 lir.

Vesti z Goriškega

Predavanje iz italijanske in priprava k izpitu se vrši dne 16. t. m. ob 15. uri v prostori ljudske šole v Dobravljah. Poučuje g. profesor Lorenzoni.

Vsi gg. učitelice in učitelji ajdovskega okraja in bližnje okolice so vabljeni, da se udeležijo tega tečaja.

DAROVI

Na mesto cvetja na grob pok. Dušana Šorn daruje za otroški vrtec pri Sv. Jakobu, D. K. D. L. 25.— družina Babič L. 10.— družina Ujčić L. 10.—.

Borzna poročila.

Tuja valuta na tržaškem trgu: Trst, 14. novembra 1922.

ogrske krone	—90.—	1.—
avstrijske krone	—03.—	—03
čehoslovaške krone	67.—	68.—
dinarji	34.—	34.50
leji	14.—	14.50
marke	—28.—	—31
dolarji	20.90	—21.20
francoski franki	136.—	—137.—
švicarski franki	396.—	—402.—
angleški funti papirnati	94.—	94.50

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L. 2.—. Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L. 4.—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

GOSPODIČNI Poldini Bizjak, Sezana. K mnogim čestitkam, ki jih bodele danes prejeli ob priliki Vašega imendana, priključujem tudi svoje. G. S. A. L. 2065

SIROMASNA, mlada, izobražena gospodična, izvrstna gospodinja, razumna, vzgojiteljica, izvanredno jakega značaja, želi znanja za dobro situiranima, duhovitim gospodom ali vdovcem z otroci. Pisati z natančnimi podatki, na upravnishvo lista pod »žrtve sirote«. 2063

MLADENIČ, trgovec, 26leten, želi znanja v svrhu ženitve z dekletom prijetne zunanjoosti ali vdovo ne nad 24 let staro, brez otrok. Ponudbe če mogoče s sliko na upravnishvo pod »Lepa bodočnost«. 2064

SOBA z dvema čednima posteljama se v najem, najraje moškima. Via Carpison 9/11. 2066

KOROCNA SOBA, rezana, predvojno delo, z umivalnikom z roza mramorom, vzmetni in žimnicami, se prodaja za L. 1300.— Corso Garibaldi 29, vrata 6 2067

EGIPTOVSKI profesor grafologije pove karakter in usodo življenja. Sprejema v Trstu, via Geppa 10/1, od 10 do 19. 2055

POZORI! Krone, bisere, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grostist Belčeli Vita, via Madonna 10, I. 82

CUNJE po 30, star papir, železo 25 in druge kovine kupujem po visokih cenah. Solitario št. 14. 51

NAJNOVEJŠE sredstvo za pripravljanje sira se dobi v lekarni v Il. Bistrici. 28/7

MESNICA se odda v večjem kraju Juljske krajine. Naslov pove upravnishvo. 2041

BAKER L. 5, medenina L. 2 kg, kupujem v ulici Scalinata 3. Fonda. 2052

ZABNICE, angleške ključavnice, ključi, pile, žage, mizarske klopi, obličji itd. Skladišče železnin via Fabio Filzi 17. 2056

STROJNIK koncesioniran, več vseh parnih strojev, deloma tudi električnih, išče službe. Cenjene ponudbe pod »Vestem« na upravnishvo. 2060

Radi selitve opominjam vse svoje dolžnike, naj plačajo do konca t. m. vse svoje dolgovе, ker potem izročim knjige sod-niji. Rovančič Ivan, trgovec, Kozjane.

709

Dr. R. SFILIGOJ

za kirurgijo, porodništvo, ženske in srčne bolezni.

Gorica, Via P. Zorutti 12

Sprejemajo od 9—11 in 15—16. 711

PODLISTEK

Igralec, ki dobiva.

Spisal Mavricij Jókai
Iz madžarskega izvirnika poslovenil
Ivan Koštič 41

Bilo bi treba velikega pravnškega znanja, da pojasnim vse, kako se je vse to zgodilo, in tuja bi bilo še potem težko umljivo. Devalvacija (= izguba vrednosti) državnih bankovcev je bila podloga nesreče; kar je meni dolgoval drug človek zastavne odkupnine, to je plačal v črnih bankovcih; kar bi pa moral jaz drugemu plačati, to je on že lahko zahteval od mene v rdečih bankovcih. Pravi »rouge et noir« — na debelo, na stotine milijonov! S tem sem bil uničen. — Če bi bila ta usoda dohitela samo mene, bil bi dejal: »Obracunala sva z usodo; kar sem jaz storil drugemu, to je drug naredil meni. Prav dobro se je zgodilo. In s tem bi bil šel za bratrancom.« — Toda bilo nas je dvoje v nepravilni: Imel sem mlajšo sestro, nedolžno dekle, 16letno, ki so jo vzgajali v samostanu. Krasotica, iz kakršnih postajajo angeli in hudiči. Zelo sem ljubil ubogo dekle. Razen mene ni imela nikogar. Najini voditelji so bili mrtvi; ona je živela od otroških let v samostanu; z moškim — razen s spovednikom — šel je bila spregovorila. Seznaniti sem jo moral z najinim obupnim položajem, in ko je vse razumela, sem ji priporo-

čal jako prijeten in romantičen način, kako bi si nudila v tistem obupnem lepem končala življenje. Ona pa se je tega ustrašila, rekod, da bi rada še živela. Toda ona še niti ne ve, kaj je to, kar se zove »življenje«. — Potlej me je zamislil v svoj položaj. — Če smemo močnim, veliki ljudje, državniški igrači »rouge et noir« zoper bedne male ljudi, ki tvorijo »narod« in ki se vedeli niso, da oni zdaj igrajo hazardno igro; če smemo močnim ljudje reči: »vi, ki ste stali vsi svoje imetje na črno, ste od jutri za 4 petinke ubožnejši, ker je prišla rdeča barva ven; če smemo sodniki, najvišja sodišča, milostljivi in veeleblagorodni gospodje pri zeleni mizi sodnega zbora igrati »makao« in z istim zakonom, z istim odlokom iz enega človeka napraviti gospoda, iz drugega pa berčajo, — kakšno breme tedaj tišči, teži moju dušo, če dobim pri kartah ali na biljaru, kjer se bojujejo z enakim orožjem, imetje tistega, ki ima proti meni isto namero? Če sme na debelo, pri milijonih triumfirati zvijača, ženji, kombinacija — zakaj bi to bilo na drobno greh? — Nisem več videl pred seboj strašila, svoje žrtve, ki se je bila sama umorila. — Revančel (= povračilo) — Dobil sem »mač«, a nisem igral: igral bom in povrnil bom. — A preostajala je grožnja striceva kakor Damoklejev meč nad mojo glavo.

Našel sem način, da se temu meču izognem: Ne bom igral v taki deželi, kjer on kdaj biva. V Pariz pojdem, tam bom uveljavljal svojo usodno zmoglost. Med neznanici ki jih nasprotiokova izguba ne boli, med bogatini, ki jih osebna izguba ne boli. — Zato sem si na-

del neznano ime, ki ga ni v 78 zvezkih zlatega knjige o grške dvorne kancelije. — A preostajala je največja ovira: kaj se naj zgodi dotlej z mojo sestro, dokler ne pridobim nazaj dednega posestva za nju oboje? — Tam, v domovini, je ne morem nikomur izročiti; zakaj so rodniški so mi največji sovražniki. V kloster je ne morem peljati nazaj, ker je tam pravilo, da kdor ga je enkrat zapustil, tega ne vzamejo več nazaj. Ali jo naj vzamem s seboj, v Pariz? Ali jo naj uvedem v čarobni svet »tatarskega tabora«, da bi pričela znanje svetla precej v pelku? — In kadar nujno potrebujem vsega uma, hladnokrvnosti, bistrrega vida, naj se ukvarjam venomer s skrbjo, kakšna nevarnost ji grozi, kadar je ne vidim? — Ali pa naj se ne brigam za njo? Naj išče tudi ona svoje sreče na babilonskem trgu kakor jaz? Če huje kot jaz? — Donnislil sem se nekega noč. — Avstrijska vlada je prav tistikrat dala licitirati tiste gradove, ki so stali na zopet pridobitjem dalmatinskim obrežju in so bili erbarji nepotrebno breme. Med temi je eden pri Kraljevici, ki mu pravijo od davna »Frankopanski grad«. Za francoske vlade so rabili ta grad kot bolnico za neko grozno kužno bolezen, ki se imenuje Margarita. — Pa vi ste spravili sestro v tisti infekcijski špital? Je vzklilnil lord Adam, skočivši pokoncu. — Pustil sem jo tam na zelo dobrem mestu. Slabi glas gradu odvrne vse hudobne ljudi, hkrati pa tudi vse dobre. Kot da bi bil grad začaran s čarodnejim krogom »risom«. Tisti demon pa, ki preži na žrtve v duplinah dalmatinskega primorja, se nikdar ne loti nedolžnih otrok.

POHIŠTVO.

NOVI DOKODI: poročne sobe, solidno, slavonsko delo, javorjeve, črnejševе, jesenove, meljoničevе, hrastove L. 1700, naslonjaci L. 48.—. Železne postelje s kovinsno vzmetjo L. 150.—.

TURK, Via S. Lazzaro št. 10.

VELIKA IZBERA
Za pošiljate na deželo najboljša, brezplačna embalaža.

APNENICE

tri velike, moderne pri postaji Bivio - Nabrežina se oddajo 672

Pojasnila daje uprava Edinosti.

Velika zaloga vina, žganja in likerjev

JAKOB PERHAUC

ustanovljena leta 1878

Trst, via S. T. Xydias št. 6, telefon 2-85.

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski troplinovec, kraški brinjevec in kraški silivovec.

Lastni izdelki: šumeča vina kakor šampanjec, šumeči istrski refošk Lacrima Christi in druga.

Specialiteta: Jajčji konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in slupi, kakor pristani malinov, vec in drugi. (50)

Najvišje cene plačujem za

kun, zlatic, lisic, dihurjev, vider, jazbecov, mačk, veveric, krto, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16 87

Sprejemajo se pošiljate po pošti.